

KUI KÕIK MAAILMA VÕIM VÕIKS OLLA LASTE KÄES ...

Lasteaiaõpetaja Kirsi Rehenen on Soomes Taipalsaari lasteaias töötanud juba aastast 1989. Kogemusi on kogunenud kuhjaga. Sealne õpe põhineb nähtuspõhisel meetodil, mis lähtub lapse enda uudishimust ja igapäevaelust tekkinud küsimustest. Iga aasta augustis alustab lasteaias uus rühm, kellele antakse suveks ülesanne koguda küsimusi ja probleeme, millele võiks koos vastuseid otsida. Koos valitakse nende hulgast huvitavamad ja üheskoos otsustatakse, mis järjekorras ja millal nendega tegelema hakatakse. On ju mõne projekti jaoks vaja tammetõrusid ja kollaseid sügislehti, teise tarvis aga miinuskraade, lund ja jääd.

Kirsi Rehuneni raamatud on tegevused ja teadusprojektid jagatud teemade kaupa. Iga teema algab pildikesega lasteaia igapäevaelust, kus kirjeldatakse olukorda, millest teema tõukus. Järgneb rida ülesandeid ja töid, mis innustavad neid järele proovima ja lisaideid leidma. Iga lasteaednik saab vastavalt laste vanusele, rühma suurusele ja lasteaia võimalustele ülesandeid teisen-dada või uusi välja mõelda. Raamat soosib igati n-õ kastist väljas mõtlemist ja samamoodi innustab õue ja vabasse loodusse minema, et värskeid mõtteid koguda.

Mis on selles raamatus uudset ja huvitavat?

- Uurimisteedad ja tegevused, mida võib raamatust kopeerida, aga sealt innustust saades ja oma võimalusi vaagides ka ise uusi teemasid leida.
- Lastele suure vabaduse andmine nii teema valikul kui lahendusviiside väljamõtlemisel.
- Tavapärase guugeldamise ja nutitelefoni kiire vastuse otsimise asemel püütakse lahendused esmalt ise välja mõelda ja kaasata ka vanemad-vanavanemad või mõni lähikonnas elav asjatundja. Probleemi lahendust alustatakse seestpoolt väljapoole, lähemalt kaugemale. See aitab tugevdada laste omaalgatus ja kogukonnatunnet.
- Iga teema käsitlemine algab küsimuste kogumisest ja rühmitamisest. Seejärel asutakse vastuse leidmiseks infot otsima. Ülesannet lahendatakse üheskoos ning alati tehakse lõpuks esitlus ja järeldused. See kõik ei ole aga sugugi nii tõsine ja teaduslik, nagu eelnevat võib paista, vaid mänguline ja loominguline. Iga teema käigus õpetatakse sel moel ka koostööd, aktiivsest osalemisest, oma teadmiste ja ideede teistega jagamist, väljendus- ja esinemisuskust.
- Kui lugemis- ja kirjutamisuskuse omandamine tundub mõnele lapsele algul keeruline ja tüütu, siis oma katseandmete ja -tulemuste ülesmärkimiseks „tõelise teadlase kombel“ on kõik meeleldi valmis uusi asju õppima.
- Valgeid kitleid, kindaid, kiivreid või kaitseprille kasutades saavad väikesed teadlased ennast tõsiseltvõetavana tunda. Kirsi Rehuneni kogemuse järgi mõjub väga innustavalt ka see, kui uurimistöö korralikult vormistatud järeldused mõnele asjaomasele asutusele saata. Sealt saadud vastus teeb tulevastele teadlastele suurt rõõmu.

Kirsi Rehenen TEADUSMÄNGE LASTELE

Soome keelest tõlkinud Jane Tooman

- Vahel antakse ka kodutöid, et kaasata kogu pere. Saadud infot saab koos arutada. Tugevneb kogukonnatunne ja emotsionaalne kaasatus.
- Mõne projekti jaoks on vaja vanu asju taaskasutada. Selleks tuleb terase silmaga kodu ringi vaadata või käia kohalikust poest materjali küsimas, olgu siis parajasti vaja kartongitükke, pappkaste, linikuid, nõõri või fooliumi. Tore on suhtumine, et kõike ei pea poest valmis kujul ostma, vaid saab ka ise meisterdada.
- Uute sõprade leidmine. Koos tööd tehes saavad suhelda väga erineva loomuga lapsed ja sellest võidavad kõik. Õpitakse suhtlema,

ennast väljendama, arvestama teiste inimestega, nende erinevate temperamentitüüpide ja iseloomujoontega.

- Kogemuspõhine teave, mille saamiseks on ise panustatud nii probleemi püstitamisel kui selle looval lahendamisel, on kõige väärtuslikum ja nii saadud teadmised jäävad paremini meelde.
- Projektide käigus õpitakse püsivust ja kannatlikkust – vastust ei pea saama kahe sekundi jooksul internetist, vaid selle saamiseks tuleb mõelda, arutleda, järjekindlalt tegutseda ja vahel mitu nädalat või kuud tulemust oodata.
- Oluline on dokumenteerimine ja tulemuste vormistamine. Pildistamine aitab kujundada lasteaia tegevusest albumit, mis jääb mälestuseks, aga aitab ka lähiajal toimunut meelde tuletada. Piltide abil on lihtsam teistele jutustada, mida õpiti ja millistele järeldustele jõuti. Nii areneb süsteemne mõtlemine ja korralikkus.

Kogu raamatut ja selles kirjeldatud tegevusi iseloomustab kõige rohkem **loov lähenemine ja mänguline suhtumine**. Siin ei tõmmata kindlaid piire ega kehtestata rangeid reegleid, sest ühegi asja tegemiseks pole üht ja ainust õiget viisi.

Üks toredamaid Kirsi Rehuneni arvamused avaldusi oli see, et igal aastal õpib ta lastelt midagi uut. Selles ehk ongi nähtuspõhise õppe loomingulisuse võti: näha asju ootamatust vaatenurgast, värske pilguga.

Raamatut võib julgesti soovitada mitte ainult lasteaednikele ja algklasside õpetajatele, vaid ka kodustele vanematele ja vanavanematele, kellel on piisavalt aega ja mängulusti, et koos oma lastega maailma uuesti avastada.

*ÜLLE KIIVET,
toimetaja*

